

mag
258
N

INNFORING I TJENESTEN

EN LITEN HÅNDBOK FOR DIAKONER

DET NORSKE DIAKONHJEM
SOSIALSKOLENS BIBLIOTEK

VED

TH. NORSETH
DIAKONHJEMMETS FORSTANDER

INNFORING I TJENESTEN

EN LITEN HÅNDBOK FOR DIAKONER

VED
TH. NORSETH
Diakonhjemmets forstander

A.S. INDREMISSIONSTRYKKERIET, OSLO

Det norske Diakonhjem
Skolenes hovedbibliotek
DET NORSKE DIAKONHJEM
SOSIALSKOLENS BIBLIOTEK

FORORD

Etter seks års arbeid som forstander har jeg naturlig gjort mine iakttagelser og erfaringer, og i denne vesle boken har jeg søkt å gi noe av det skriftlig uttrykk, i håp om at det kunde bli til noen nytte også for andre. Først og fremst for elevene her ved Diakonhjemmet, som ledetråd og grunnlag for undervisningen i praktisk diakoni. Men også for diakoner ute på arbeidsfeltet kan det være nyttig å bli minnet om noe av det som etter min mening betyr så mye for vår sak og for oss selv.

Så signe Gud håndboken til gagn for den mannlige diakoni i Norge.

Th. N.

INNHOOLD

	Side
Forord	3
Diakonsangen	6
Vår sak	7
Vårt kall	19
Prøvetiden	24
Elevtiden	26
Utdannelsen	31
Vigselen	36
Ferdig diakon	38
Synspunkter	44
Diakonhjemmene	49
Samfunnet	51
Bibelord	55
To gode ord	56
Betingelser for opptagelse ...	57

DIAKONSANGEN

Ei for å tjenes Herren kom,
han kom her ned for å tjene.
Helt gjennom dødens angst og dom
gikk han, den høye og rene.
Sier så: størst i himmerik
er den som fritt og uten svik
andre vil elske og tjene.

Jorderik har kun trange kår,
meget er brutt og av lave,
rom nok for hjelp mot sott og sår,
rom for hver tjenestes gave.
Stig da her ned fra himmerik,
finn deg ditt sted på jorderik,
sinn som vil tjene med glede.

Rom nok for ungdom lys og sterk,
rede for hjelp fra det høye,
rom for all mannskrafts seige verk
om det så ryggen skal bøye.
Tjenende hånd og hjerte ømt,
mer skal I nå enn I har drømt,
når I hans fotspor vil følge.

Sterkere strømme Herrens blod
gjennom disiplenes årer.
Friere flyte livets flod
henover jorderiks tårer.
Bringe en takk til himmerik,
takken til ham som nåderik
tjente og tjener oss alle.

Gustav Jensen.

VAR SAK

Enhver som går inn i diakoniens rike gjerning, bør helt fra begynnelsen *vite* litt om gjerningen.

Derfor er det naturlig å innlede denne boken med en kort prinsipiell og historisk utgreiing.

Vår kirke er en ordets kirke. Det er arven fra reformasjonen, Bibelens vitnesbyrd det er dens ære og dens styrke. Vi takker Gud forat det er slik og ønsker ikke at det noensinne skal bli annerledes. Men nødvendig er det da å ha det rette syn på kirkens oppgave og ansvar nettopp som *ordets* kirke, og heldigvis er det tegn som tyder på at forståelsen er voksende. Saken er jo at dette med ordet har to sider. I Jakobs brev leser vi: Vær ordets gjørere, ikke bare dets hørere, hvorved I dårer eder selv. Det er da i grunnen nok å tenke på Jesus. Han var i virkeligheten den første diakon. Når Matteus i en sum skal samle alle sine inntrykk omkring Jesu liv og gjerning, sier han det slik: Jesus gikk omkring og forkynte evangeliet om riket og helbredet all sykdom og all skrøpeligheit blant folket. Etter disse to linjer levde Jesus sitt liv og gjorde han sin gjerning, og vi taler i overensstemmelse hermed om *Jesu munns embete* og *Jesu hendes embete*. Han forkynte evangeliet, og han hjalp i all legemlig nød. Det var så selvfølgelig for Jesus, dette, og vi behøver egentlig

ikke si mer for å forstå at det vi kaller diakoni derfor er dypt begrunnet i selve kristendommens vesen. Den er sprunget fram av den kjærlighet som kom ved Jesus Kristus og hans syn på mennesket med evighetslyset over seg. Det greske ord *diakonia* betyr tjeneste, og det er tjenestens ånd og vilje som er kjernen i Jesu liv og gjerning og som har ført hans rikssak fram inntil denne dag. Selv sa han: *Menneskesønnen er ikke kommet for å la seg tjene, men for å tjene* (Matt. 20, 28), og *den som vil være stor blant eder, han skal være eders tjener* (Matt. 20, 26). Denne tjenestens ånd har hans menighet tatt i arv, og så sant den vil være en virkelig menighet, være staden på berget, så må den på en eller annen måte gi uttrykk for denne ånd. Menigheten kan derfor heller ikke slå seg til ro med at mange av de oppgaver som den fra begynnelsen var alene om, litt etter litt er overtatt av samfunnet som sådant. Den kan glede seg over det, glede seg over at kristen ånd således har formådd å gjennomtrenge syn og handlemåte. Men dermed slippe sitt eget ansvar kan den ikke uten å svikte sitt kall og fornekte sin Herre. Om en kunde tenke seg samfunnsforholdene fullkomne og rettferdige i alle deler, så kan menneskene likevel ikke unnvære barmhjertigheten. Vi trenger *hjertervarmen*. Vi trenger mennesker som ikke bare for lønn, etter lover og bestemmelser, mer eller mindre upersonlig, kommer hverandre til hjelp. I denne kalde, harde verden hungrer mange etter hjertervarme og personlig deltagelse. Derfor vil den kristne menighets tjenestegjerning alltid ha sine oppgaver iblant oss. Hertil kommer jo også at slik som de faktiske forhold er, med nødens store rike omkring oss, er det bruk for *alle* krefter.

Vi har alt nevnt ordet menighet i forbindelse med vårt emne. Det er ikke tilfeldig, for den tjeneste det her er tale om, er først og fremst en *menighetstjeneste*. Det er diakonien som menighetsdiakoni det gjelder. Menigheten er Guds skaperverk og innsatt til å være arvtager også av det embete vi kalte Jesu henders embete. Forpliktelsen påhviler hele menigheten, selv om utøvelsen krever sine egne organer. Fra begynnelsen hvilte menighetens gjerning helt og fullt på nådegavene. Peter lar oss se inn i sammenhengen mellom nådegavene og den forskjellige slags tjeneste: *Etter som enhver har fått en nådegave, så tjen hverandre med den som gode husholdere over Guds mangehånde nåde. Om noen taler, han tale som Guds ord, om noen tjener i menigheten, han tjene som av den kraft Gud gir (1 Pet. 4, 10—11).*

Denne nådegavenes frie utfoldelse medførte imidlertid ikke en ukontrollert virksomhet uten orden. Selvfølgelig krevdes det orden, men denne hadde sin rettesnor ikke i på forhånd oppstilte regler og former, men føyde seg naturlig etter livets egne krav og behov. Så varte det da heller ikke lenge før de forskjellige livsfunksjoner fikk sine egne organer med menighetsmessig godkjennelse. Typisk for denne utvikling er det vi leser i *Apostlenes gjerninger, kapitel seks*. Apostlene hadde hittil båret dagens byrde og hete. Imidlertid vokste menigheten meget sterkt, og hvis apostlene skulde kunne ta seg av sin egentlige oppgave, å forkynne evangeliet, måtte de avlastes på andre felter. Menigheten hadde jo alt felles, og det medførte et stort arbeid med innsamling og utdeling igjen av de innkomne midler. Tid og krefter rakk ikke til for alt sammen, og så ble det knurr i menig-

heten fordi noen av enkene ble tilsidesatt ved den daglige utdeling. Det som no skjer, pleier vi å regne som diakonatets offisielle framtrøden i den kristne kirke. Diakonien får sine organer. Som vi ser av apostelgjerningene, møter vi fra begynnelsen diakonatet som mannlig diakonat, selv om vi også meget snart hører tale om menighetstjenerinner (sml. Rom. 16, 1). Det ble da valt sju menn som hadde godt vitnesbyrd og som var fulle av ånd og visdom. De ble innvidd med Guds ord og bønn. Både selve kallelsen og vigselen viser at det som her skjedde, ble betraktet som noe svært viktig. Et uttrykk herfor kan vi vel også finne deri at alle sju nevnes ved navn. Akkurat som tilfelle var med de tolv apostler. Av disse første diakoner er det to vi med sikkerhet vet noe mer om. Den ene, Filip, som hadde sitt gripende møte med den etiopiske hoffmann, finner vi senere igjen i Cæsarea. På en av sine reiser tok Paulus her inn i hans hus (Ap. gj. 21, 8 flg.). Den andre, Stefanus, ble den første kristne martyr. Når vi i 1 Tim. 3 leser om de mange og høye krav som må stilles til dem som kalles til å være menighetstjenere, så viser også dette den betydning en tilla denne tjeneste.

Litt historie

Denne plassen beholdt også diakonien utover den første kristne tid, og diakonene inntok en aktet og innflytelsesrik stilling i menighetens bevissthet og i dens liv. Herom har vi atskillige vitnesbyrd også utenom de bibelske skrifter. Jeg tenker særlig fra denne tid på det kjente skrift: De tolv apostlers lære. Diakonenes hovedoppgave var kjærlighetsarbeid av forskjellig art. Kjent er fortellingen om diakonen Laurentius i Rom. Da han med døden for øynene ble truet til å bringe fram kirkens

skatter, møtte han opp med alle menighetens fattige. Litt etter litt fikk diakonene også visse oppgaver ved gudstjenesten. Med keiser Konstantin gikk som bekjent kirken inn i en ny epoke, en epoke som ikke brakte bare det som godt var med seg. Også diakonien gikk inn under nye kår og fjernet seg, kan vi vel si, mer og mer fra sin opprinnelse. I Østens kirke ble diakonene hovedsakelig assistenter ved gudstjenesten, og i Vesten sank diakonatet mer og mer hen i ubemerkethet, idet det kom til å representere en art lavere geistlighet. .

Middelalderen blir også for diakonatet, etter evangelisk forståelse, en fortsatt nedgangstid. Det henger sammen med hele den historiske utvikling i denne tid. Og dog er det også no menn, kvinner og institusjoner som tar vare også på denne kirkens fagre skatt. Foruten enkeltstående lysende navn, som f. eks. Franz av Assisi, er her særlig å tenke på klostrene og enkelte ridderordener. Blant disse siste nevner vi særlig Johannittene. Da våre diakoner har tatt deres våpenmerke i arv, kan noen ord om denne orden være på sin plass. Omkring år 1050 ble det bygd et kloster med kapell i nærheten av den hellige grav i Jerusalem. Her skulde kristne pilegrimer mottas og pleies. Senere reistes også et hospital som ble vidd døperen Johannes. Etter hvert fikk hospitalets tjenere en egen drakt — en svart kledning med et hvitt kors på skulderen. Korset med sine like lange armer skulde minne om de åtte salighetsprisninger i Bergprekenen. Etter Jerusalems erobring trådte mange adelige og riddere inn i dette tjenende fellesskap, som ble omdannet til en ridderorden, Johannittene. Innenfor denne orden dannet det seg med tiden tre grupper: Riddere, prester og tjenende brødre. Disse siste skulde da gå dem

til h nde som søkte hjelp i legemlig nød. De ble sin tids diakoner. Av Karl V fikk ordenen overlatt  ya Malta. Derav Malteserordenen og Malteserkorset. — Dette kors er det være diakoner har overtatt som sitt merke.

På denne måten sørget Gud for sin gjerning også gjennom denne tid. Han tok vare på frøene i vinterkulden, fr  som så atter kunde spire fram med v rdagen over Herrens kirkemark.

Reformasjonstiden

Med reformasjonen bryter en ny tid inn, og vi kunde ventet at også diakonien hadde fått del i det nye liv. Men det har seg jo så at der hvor eldre livsformer forsvinner, der må det nye ha tid på seg. Det første inntrykk er endog at reformasjonen kom til å undergrave den tjenestegjerning som faktisk hadde vært øvd. Vi kan bare tenke på det nye syn på de gode gjerninger, og vi kan tenke på det grunnskudd Luther ga klosterlivet. Forholdet er dog at reformasjonen med sitt bibelske syn på frelsens grunn og innhold, også la grunnen til en gjenfødelse av diakonien. Selv om Luther selv av nærliggende grunner ikke fant tid og kraft til å sette noe vesentlig inn på det område som interesserer oss her, så er det dog mange vitnesbyrd om at han helt ut forsto diakoniens forankring i kristendommens vesen, og dens nødvendighet. I sitt skrift «Om et kristenmenneskes frihet» gir han klart uttrykk for det. Og nettopp med tanke på diakonenes mange og store oppgaver, klager han over at han ikke har folk å sette inn. Derfor våget han seg ikke i veg, f r «Herren Gud gir ham bedre kristne». Tross dette kjenner vi til flere praktiske forsøk som ble gjort, uten at det dog førte til noen varigere ordning.

Det skulde innenfor vår kirkeavdeling gå tre hundre år før kirken var moden til å dra de praktiske konsekvenser av Luthers gjerning. Først i det nittende århundre fikk den oldkirkelige menighetsdiakoni sin gjenfødelse. Naturlig skjjer det i Tyskland, reformasjonens land, og gjennom menn som Wichern, Fliedner og Löhe.

J. H. Wichern

Det er særlig Wicherns gjerning vi tenker på her. Vi kan kalle ham den mannlige diakonis far i nyere tid. Johann Hinrich Wichern ble født i Hamburg 21. april 1808, og det vesentlige av hans livsgjerning ble knyttet til fødebyen. Bare femten år gammel mistet han sin far, og som den eldste i søskenflokket måtte han no i alle sine fristunder bidra til familiens underhold ved å gi privatundervisning. Til sist måtte han helt avbryte sin egen skolegang, og det så en tid ut til at vegen var stengt for den evnerike gutten. Imidlertid lyktes det ham etter en tids avbrytelse å fullføre skolegangen og senere sine teologiske studier ved universitetene i Göttingen og Berlin, og i 1832 var han teologisk kandidat. Det er klart at således som hans ungdomstid forløp, måtte det øve sin sterke innflytelse på utviklingen av hans personlighet og karakter. Han ble tidlig modnet, og hans stadige samvær og arbeid med barna hadde gitt ham et åpent sinn nettopp overfor disse. En storby som Hamburg, og ikke minst i en tid med sterke sosiale brytninger, stilte ham overfor spesielle nødstilstander innenfor barneverdenen. Det var også andre som hadde fått se sitt ansvar her, og med disse kom Wichern i personlig kontakt da han som nybakt kandidat ble kalt til forstander for den første søndagsskole i Tyskland. Ved sitt arbeid her fikk han nøden enn tettere inn på livet. Dette, og særlig det han opplevde ved sine

mange besøk i alle de fattige hjemmene, modnet de tankene som han alt lenge hadde gått med.

For alvor gikk han no inn for sin ungdoms drøm — å få i stand et *redningshjem for forsømte barn*. Alt året etter ervervet han ved gode venners hjelp en eiendom like utenfor Hamburg, og her flyttet han med sin mor, søster og bror og tre gutter inn i et gammelt gartnerhus. Omkring denne ringe begynnelse vokste så litt etter litt fram de anstalter som den dag i dag er kjent under navnet *Das rauhe Haus*. Det er gripende å lese om Wicherns arbeid her, særlig gjennom de første banebrytende år. Med en kjærlighet som aldri ble trett, og med intuitiv forståelse av barnets natur formådde han å skape en lykkelig framtid for mange av de forkomne. Praktisk brøt han nye veger, og hans anstalter er blitt mønster for lignende anstalter både i Tyskland og videre utover. Hans eget arbeid vokste også så hurtig at han måtte se å skaffe seg hjelpere. Med det formål var det han søkte å knytte unge menn til seg og sin gjerning. Ut fra den ånd han vilde skulde prege hele anstalten — hjemmets ånd — kalte han disse unge arbeidere «brødre». Den første som meldte seg, var en baker-svenn ved navn Baumgartner, som på sine ben tilbakela den lange veg fra Basel til Hamburg for å melde seg til tjeneste. Han regnes som den første diakon i nyere tid.

Når vi betrakter Wichern og hans verk, er det tydelig at det er ledd i en større sammenheng. Stilt overfor sin tids store brøst, åndelig og sosialt, sikter Wichern med sitt arbeid blant barna langt videre. Han tenkte på hele folkets brøst og sin kirkes nød. Det lyktes ham da også med sin vekkerrøst, vel særlig gjennom sitt blad «*Fliegende Blätter*», å vinne ledende

kirkemenns øre, og på kirkedagen i Wittenberg i 1848 — februarrevolusjonens år — fikk han høve til å legge fram sitt program. Det er i grunnen innesluttet i disse kjente ord: Når folket ikke vil komme til kirken, må kirken komme til folket. *Indre misjon* ble Wicherns bannermerke, og den mannlige diakonis far ble også indremisjonens far. Med et brennende hjerte og hellig glød ga han sin tid og sin kraft, alle sine åndelige og administrative evner til den sak han var kalt til å være banebryter for. Vi gjør vel i å legge merke til den forbindelse som alt fra begynnelsen har bestått mellom indremisjon og diakoni. Det er vekkelens ånd som bruser gjennom dem begge, de er runnet av samme rot og tjener den samme Herre. Den samme forbindelse finner vi igjen også her hos oss. Det vil ellers føre for langt her nærmere å gå inn på Wicherns livsverk i detaljer, men selv hadde han før sin død i 1881 den store glede å se at det som var sådd, også bar frukt. I dag er det i Tyskland tyve diakonanstalter.

Den diakonivekkelse som således gikk over tysk kirkeliv, nådde også videre ut. I Norge Med omsyn til den mannlige diakoni i Norden, var det Norge som først fikk lykke til å ta gjerningen opp. Senere kom også de andre nordiske land med. Danmark har to anstalter, den ene i Aarhus og den annen knyttet til det kjente Filadelfia på Sjælland. Sveriges anstalt på Stora Sköndal like ved Stockholm, og Finland hadde sin i Sortavala. Den ble nedlagt under frihetskrigen på grunn av økonomiske vansker.

Hva no angår vårt eget land, vil de åndelige forhold her for femti år siden være vel kjent. Det var jo i mange henseender en kamptid, en krisetid med sterke

nedbrytende krefter som truet kristen tro og moral. På den annen side finner vi også sterk åndelig interesse og kristelig bevegelse. Professor Gisle Johnson er tidens åndelige høvding. Det er nettopp i slike tider Gud velger sine redskaper og reiser sitt banner. Denne tid ble da også en rik og fruktbar tid for Guds rike i vårt land. Og vi skal spesielt legge merke til at også i vårt land ble den mannlige diakoni stilt midt imellom tidens store nød og brennende hjerters omsorg. Så sant den får bli der, har den alltid en gjerning å gjøre og vil alltid få kraft til å gjøre den.

Lutherstiftelsen var en frukt av dette nye liv. Selv om stiftelsen bare betegner et skritt på vegen, kom den til å få stor betydning for det kristelige liv og arbeid i vårt land. Gjennom Lutherstiftelsen kalte Gud menn til dåd. En av disse var pastor Hartvig Halvorsen, som i 1884 ble stiftelsens sekretær og drivende kraft. Det ble også han som kom til å ta initiativet til opprettelse av en norsk diakonanstalt. Til forståelse av dette hans initiativ siterer vi fra en av hans artikler i «Søndagsblad for den indre mission», som han utga fra 1887: «Synd og nød omgir oss på alle kanter, og overalt ropes det på hjelp. Hvem skal da utrekke den hjelpende hånd og redde? Alle kristne vil svare: Det skal kirken gjøre, for den alene har olje og vin som kan læge de dype sår. Men hva er kirken? Er det alene prester, teologiske professorer og legpredikanter? Nei, kirken er samlingen av alle dem som elsker den Herre Jesus. Skal det derfor forslå noe med kirkens hjelp, så må alle levende kristne delta i dens redningsarbeid — —. Først når det blir alminnelig verneplikt i kirken, da kan den med kraft utrekke sin hjelpende hånd.» Dette sitat

gir forståelsen ikke bare til hans innsats som indremisjonsmann, men også som stifter av Det norske Diakonhjem. Det er jo det han er, og hans initiativ også her må forklares nettopp ut fra hans åpne syn for tidens nød og forståelsen av den nødvendighet for kirken å gå fram over en bred front. Og andre menn delte for øvrig hans syn her. Vi kan nevne at på det betydningsfulle indremisjonsmøte i Trondheim i 1891 var diakonien satt opp som et av emnene.

Sekretæren forsto da også å legge fram diakonsaken på en sådan måte at han fikk hele styret med seg. Etter en del forberedende arbeid besluttet styret i møte 20. november 1889 å sende ut et opprop om saken.

Dette opprop ble møtt med megen forståelse. Det kan jo bare Arbeidet begynner forklares ut fra den kjensgjerning at tiden var moden for diakonsakens fremme i Norge. Det ble straks tegnet så mange gaver at styret kunde gjøre de nødvendige forberedelser til opptagelse av arbeidet. Til å framskynde beslutningen bidro ikke lite den omstendighet at det var adgang til leie av *Magdalenahjemets* store bygning i nærheten av Ullevål. Og her kom Det norske Diakonhjem til å få sitt arbeidssentrum gjennom ti år. Ti grunnleggende år.

Diakonhjemmet var imidlertid blitt utskilt fra Indremisjonsselskapet, Lutherstiftelsens arvtager, alt i 1891 og hadde fått sitt eget styre, og i 1893 innkjøptes eiendommen Stenerud i Aker med tanke på framtidens gjerning. Likeledes ble den praktiske utdanning ganske snart knyttet til den mer spesielle sykepleie, slik som det har vært inntil denne dag. Det var

en stor begivenhet i Diakonhjemmets historie da de nye sykehusbygninger på *Stenerud* var ferdig og den høytidelige innvielse og innflytning kunde finne sted i 1900. Og her har så gjerningen hatt sitt hjem de siste førti år. Det har vært gode og onde dager, sorgen og gleden har vandret til hope. Men Gud har dog gjennom alt vedkjent seg gjerningen og hjulpet inntil i dag. — Vi viser for øvrig her til Diakonhjemmets femtiårsskrift.

VÅRT KALL

Det vil være klart av det som er sagt i begynnelsen av forrige avsnitt, at diakontjenesten må være en *kallstjeneste*. Da tjenesten har sine røtter i og sin livssammenheng med evangeliet, må også tjenestens utøver ha sine livsrøtter der. Derfor står det også i våre opptakingsbetingelser at Diakonhjemmet opptar *troende* unge menn til å gjøre barmhjertighetens tjeneste, og alle som søker seg inn her, må framlegge vitnesbyrd fra prest eller andre troverdige menn.

Denne forutsetning må aldri glemmes, og den må ikke bare være til stede ved begynnelsen, men gjennom hele elevtiden og den senere tjeneste. Derfor gjelder det at diakonen fra første stund arbeider på sin egen frelse med frykt og beven. Spesialisten i Guds vingård har alltid hatt sine En fare særegne fristelser og vansker. Det gjelder presten som diakonen. Den største faren ligger vel i *selvfølgeligheten*. Kristenlivet blir betraktet som en selvfølgelighet av en selv og tørrer da lett inn. Men også av andre, og må dermed sakne den spore som ligger i verdens våkne kritikk. Alt synes vel og bra når bare fasaden er i orden, mens hjertelivet kan syke hen og visne. Så store er farene at en dessverre ikke kan se bort fra den mulighet å måtte regne med frafall også innenfor diakonenes rekke. Det er tragisk når frafallet kommer og rykker grunnen unna diakongjærningen. Det kan således være nyttig å studere de

første diakoners historie. Også blant dem var det en som sviktet — Nikolaus. Han var fra Antiokia og en tilhenger av jødernes tro. Han hadde altså opprinnelig vært hedning, men gjennom synagogen var han kommet over til kristendommen. Vi hører ikke mer om ham i Det nye testamente, men den kirkelige tradisjon har beskjeftiget seg en del med ham og gir ham dessverre ikke noe godt ettermæle. Tradisjonen vet nemlig å fortelle at Nikolaus falt fra sin kristne tro. Alt kirkefaren Ireneus regner Nikolaus som en frafallen og sier at det var ham den nikolaitterslekt som omtales i Joh. åp. 2, 6 og 15, stammet. Det ser ut til at liksom Jesu disippelflokk hadde sin Judas, skulde den første diakonflokk ha sin Nikolaus.

Etter dette må vi igjen bestemt hevde at diakongjerningen beror på et *kall*. Den må aldri syke hen til å bli bare et yrke, for det vil bety diakoniens død. Vi skal ikke her gå inn på de forskjellige midler vi har til å prøve kallets ekthet, men understreker bare her diakongjerningen som en kallsgjerning. Derfor gir ikke Diakonhjemmet bare en levebrødsutdanning, men en dyktiggjøring for å kunne gjøre best mulig fyldest for seg i den gjerning en er kalt til. At gjerningen samtidig er et yrke med bestemte kvalifikasjoner, er en annen sak. Heller ikke går vi her inn på den selvfølgelige ting at arbeideren er sin lønn verd. Men gjerningen må i alle høve ha kallets lysning over seg. Denne kalls karakter framgår tydelig

En tjeneste alt av selve ordet diakoni, som betyr *tjeneste*. En diakon er en *tjener*. Vi tenker da på ordet slik som det er brukt i Bibelen og slik som det der forklares og belyses. Det er nødvendig å være klar over det, for slik som ordet går igjen i den alminnelige språkbruk, har det til dels fått et

ganske annet innhold. Vi kan bare nevne et par ting. Når menneskene taler om å tjene, tenker de ofte på noe mindreverdig. Tjeneste er gjerne litt av et åk som en i det lengste viker tilbake for. Vi vil helst ha så mange som mulig under oss og så få som mulig over oss. Videre kan vi vanskelig tenke oss noen tjeneste uten i forbindelse med lønnstanken. Den ene tjeneste er den annen verd, sier vi gjerne. Selve tjenestens motiv blir derfor så ofte: hva skal jeg få til gjengjeld?

I Bibelen er ordet brukt på en ganske annen måte. Det er ikke tjenestens ytre form som er avgjørende, og derfor kan det heller aldri hefte noe mindreverdig ved den oppriktige og ydmyke tjener. Det er tvert imot det indre i tjenesten, dens ånd, som er avgjørende. Derfor kan selv den ringeste ting i grunnen være stor. Ja, nettopp vilje og kraft til tjeneste viser en sunn vekst henimot «manns modenhet, til aldersmålet for Kristi fylde».

Denne ånd, som vi kaller tjenestens ånd, blir gitt enhver kristen. Den er en del av det nye liv, og den utvikles sammen med dette. Det er *kjærligheten* som er all kristelig tjenestes drivende motiv. Ikke den kjærlighet som vi elsker med, men den som Gud elsket oss med, da han ga sin sønn til soning for våre synder (1 Joh. 4, 10). Når Guds kjærlighet i Kristus Jesus blir utøst i våre hjerter, da dannes vi til tjenere, da er det Kristi kjærlighet som driver oss. Så blir ikke tjenesten å vise hen til et enkelt, bestemt område av vårt liv, men vi skal tjene Gud med hele vårt liv og ved alle de anledninger Gud legger i vår veg. Også gjennom vårt jordiske kallsarbeid og til hverdags.

Imidlertid, når vi taler om diakoni, tenker vi likevel litt annerledes på det. Vi tenker på de mer *spesielle*

oppgaver som en kristen menighet får seg overgitt, slik som oppgavene kom alt på et tidlig stadium til menigheten i Jerusalem. Og vi tenker på den tjenergjerning som den enkelte kristen tar opp som et personlig kall fra Gud. Diakoni betegner en kallsgjerning innenfor et bestemt område av menighetens liv og arbeid. I 1 Pet. 4, 10—11 tales først om den tjeneste som tilligger enhver kristen, og dernest nevnes den spesielle tjeneste som vi her tenker på: «Etter som enhver har fått en nådegave, så tjen hverandre med den som gode husholdere over Guds mangehånde nåde. Om noen taler, han tale som Guds ord, *om noen tjener i menigheten*, han tjene som av den kraft Gud gir — —.» Denne tjenestegjerning var ingen oppfinnelse av Peter, eller av noen av de andre apostler. De hadde tatt den i arv fra Herren selv. Til ham føres også vi tilbake, om vi vil vite det vi trenger å vite om diakoni. Denne tjeneste hadde ikke sine motiver i noen tanke på lønn, men hadde sin eneste grunn i kjærligheten. En selvhengivende og selvfor-glemmende kjærlighet. Når Jesus så ut over folket, ynkedes han inderlig over det, for de var som får uten hyrde. Han føle med og led med folket i dets nød og hadde en hjertelig trang til å hjelpe. Dette vil alltid være en av kjennetegnene på all sann tjenestegjerning. Den har kjærligheten som sin drivende kraft. Med sine to «embeter» forfulgte ikke Jesus to forskjellige mål. Han hadde bare ett mål: menneskets frelse. Men aldri har det levd noen på jorden med et så helt, og fullkomment, og konsekvent syn på mennesket. Han tenkte ikke bare på en del av det. For ham var ikke mennesket bare legeme, heller ikke bare sjel, men ånd og sjel og legeme. Og det var det hele menneske han vilde frelse. Et klassisk

uttrykk for dette finner vi i hans behandling av den verkbrudne i Matt. 9 ff. En kan i grunnen si at Jesus også når han hjalp i all legemlig nød forkynte evangeliet. Det var også på den måten ordet som ble kjød. Rettere er det kanskje å si at den legemlige hjelp ryddet vegen for sjelehjelpen. Og denne intensjon vil diakonien alltid ha. Den skal være en vegrydder for Herren. Der hvor ikke ordene når inn, der skal kjærlighetens utholdende tjeneste være med å lukke opp. Men denne tjeneste skal også være en frukt av evangeliet. Det er troen som er virksom i kjærlighet. — Diakoni er uttrykk for menighetens ansvar overfor dem som er den betrodde, så den en gang kan få høre: Jeg var hungrig, og I ga meg å ete; jeg var tørstig, og I ga meg å drikke; jeg var fremmed, og I tok imot meg; jeg var naken, og I kledte meg; jeg var syk, og I så til meg; jeg var i fengsel, og I kom til meg. Med tanke på sin etterfølgelse har no Jesus først og fremst gitt oss liknelsen om den barmhjertige samaritan, Luk. 10. Denne liknelsen har vært og vil bli en inspirasjonens kilde for alt barmhjertighetsarbeid som øves iblant oss, også for det filantropiske og humanitære, som ikke direkte har tilknytning til kirke og kristendom. Vi skal ikke her gå nærmere inn på liknelsen, som med sin enkle anskuelighet taler like til samvittigheten og vår kristelige ansvarskjensle. Vi nevner også Jesu ord etter fottvetningen, Joh. 13: For jeg har gitt eder et forbilde, forat I skal gjøre som jeg har gjort med eder.

Disse to kapitlene i Det nye testamente skulde høre med til en diakons stadige lesning. Der vil han alltid på nytt kunne finne ny kveik til sitt diakonkall.

PRØVETIDEN

I Tim. 3, 10 hører vi om den prøve som alle menighetstjenere allerede i aposteltiden måtte gjennomgå. I analogi hermed har også våre diakonelever sin *prøvetid*. Det er en meget betydningsfull tid, som aldri må bli bare en form. Den må utnyttes. Og no tenker vi ikke bare på det våkne øye som elevenes foresatte må ha i denne tiden. Det er uten tvil bedre å være i strengeste laget, og det gjelder at eleven forstår dette og ikke opptar det hele som personlig sjikane og pirkeri. Han må forstå at det først og fremst er til gagn for ham selv, om han i tilfelle blir stanset på en veg som ansvarlige ledere av en eller annen grunn mener ikke ligger for ham. Er han en rett kristen, tar han også prøvetidens utfall som et vink fra Gud, som en prøvelse av kallet. Det hjelper ham over det vonbrot, som det i øyeblikket kan være, å se sine planer kastet i grus.

Men vi tenker ikke minst på den selvransakelse og selvprøvelse som eleven selv i denne tid må underkaste seg. Denne selvprøvelse må først og fremst omfatte to ting, og la oss no si det rent personlig: *Tjener-sinnet skal prøves*. Her må du være våken overfor deg selv. For mange betegner den første tid noe av en skuffelse. På avstand fra den praktiske tjeneste danner en seg ofte et idealbilde av tjenesten og går, når tiden kommer, til den med de høyeste forventninger. Så synes du kanskje virkeligheten ikke svarer

til idealet. Å være diakon er ikke å sveve i skyene, men det er først og fremst nøkternt, praktisk arbeid. En diakon har godt av en gang i mellom å nynne på denne strofen:

På det jevne, på det jevne
ikke i det himmelblå —
der har livet satt deg stevne,
der skal du din prøve stå.

Ikke minst kan enkelte ting bli litt av en påkjønning for unge menn, som settes til mye arbeid som på sett og vis er deres mannlige natur fremmed. Det er en utmerket prøve på kallets ekthet, for no prøves selve tjenersinnet, ydmykheten og lojaliteten. Også kjærligheten får sin prøve. Gjennom arbeidet blant de syke kommer du i kontakt med mennesker på en ny måte, og så spørres det om du merker noe til den omsorg for sjelene som hører med til de nødvendige indre forutsetninger for å kunne gjøre en diakons gjerning. Også selve *arbeidets art* stiller på en ganske alvorlig prøve. Ja, selv om tjenersinnet er der, så kan de rent ytre forutsetninger gjøre en elev uskikket for diakongjerningen. Frisk må du være, og nervene må være i orden. Visse anlegg kreves, netthendthet og behendighet, evne til å lære seg gode manerer, høflig og naturlig framtrede, i det hele evne til å omgås mennesker. Originaler høver ikke. Du må være nøyaktig og tro i alt det du blir satt til. Vær tro i smått, så blir du tro i stort. Akt ethvert arbeid like nødvendig og utfør det deretter. — Finner du så i løpet av prøvetiden at du ved Guds nådige hjelp våger å gå inn i elevtiden for alvor, så kan du også gjøre det med frimodighet i Jesu navn. Som Augustin får du lov å si: Herre, lær du meg din veg, og hjelp meg til å gå den.

ELEV TIDEN

Etter våre regler markeres overgangen mellom prøvetiden og selve elevtiden med en liten høytidelig handling. Ved denne handling får eleven følgende spørsmål:

1. Er det med din fri vilje at du inngår i vårt diakonhjems tjeneste, og vedtar du de forelagte betingelser?
2. Vil du ved Guds nåde gjennom bønn og et selvfornektende liv i Jesu Kristi etterfølgelse søke å vinne det rette diakon-sinn?
3. Vil du så lenge du står i Diakonhjemmets tjeneste gjøre din gjerning i villig lydighet mot dine foresatte, og legge vinn på å utdannes til en rett Kristi tjener, som arbeider for Guds rike og menneskenes sanne gagn, i troskap mot vår evangelisk-lutherske kirke?

I forbindelse med disse spørsmål ligger det meg på hjertet å få understreke enkelte ting.

Etter først i punkt 1 å være blitt minnet om ditt kall og dine forpliktelser, minnes du videre om kraftkildene. La oss utvide dette punkt litt og vise til Ap. gj. 2, 42. I tilknytning til dette vers taler vi gjerne om de fire b-er, som fører oss til kraftkildene i den første menighets liv. De er det også i dag. **Ordet** Først nevnes læren. Vi kan også si *Ordet*, Boken, Bibelen. Det er nødvendig for en kristen, også for en diakon, å holde seg til Ordet. Bruk Ordet i din strid, det er Åndens skarpe sverd både til angrep og

til forsvar. Lev i Guds ord, ta deg tid til det. Arbeidet på et sykehus røyner ofte på, så en kan bli både legemlig og åndelig trett. Men ta alltid tid til å hente kraft og hjelp i Ordet, alene, eller sammen med andre. Hent deg et godt ord når arbeidsdagen begynner, og du har godt følge på veien.

Videre tales det om *samfunnet*, de helliges samfunn, brodersamfunnet. Det er Samfunnet ikke tvil om at vi i samfunnet har en kilde til stor hjelp og styrke. Det er jo også ganske naturlig. Mange sammen står sterkere enn den ene, alene. Sammen kan vi dele alle ting og hjelpe hverandre på veien fram. Ikke minst i elevtiden her på Diakonhjemmet betyr samfunnet mye. Derfor gjelder det å holde sammen i denne tid. Hver enkelt elev har sine forpliktelser på dette punkt, først og fremst overfor sine kolleger og arbeidskamerater her. Derfor venter vi også at enhver elev flittig nytter de anledninger som her gis til å pleie de helliges samfunn. En særlig betydning tillegges vi torsdagsmøtene. Fra Diakonhjemmets første dager har torsdagskveldene vært eslet til samvær. Uten at en legger det på noen som en plikt, går en ut fra som en selvfølge at alle som har høve til det, møter fram.

Når vi taler om samfunnet, nevner vi også *kameratskapet*. Mennesker som dag ut og dag inn, år etter år, lever hverandre tett inn på livet, må nødvendigvis slite på hverandre og må derfor lære seg til å ta omsyn til hverandre. Se deg ikke blind på andres feil, slik at du glemmer dine egne, men arbeid med deg selv, og begynn med deg selv først. Vær framfor alt åpne mot hverandre. Hvis noe kommer imellom, da steng det ikke inne, *men snakk ut åpent og ærlig*. Les Es. 1, 6 og Jakob 5, 16.

Nattverden Som et tredje nevnes brødsbrytelsen, *nattverden*. I vårt lille kapell søker vi noenlunde regelmessig å samle om Herrens bord. Det er ikke her høve til å gå inn på nattverden i sin alminnelighet. Bare en ting: la ikke din bruk av nattverden være ledet av dine følelser. Tro på nattverdets nåde, tro på løftene som er lagt til den, og du skal erfare dens velsignelse og kraft. Gå flittig til Herrens bord.

Bønnen Endelig omtales *bønnen*. Gjennom bønnen har du høve til å tale med Gud om alle ting. Ikke minst dine nederlag, dine vansker, dine bekymringer. Etter Herrens ord taler du aldri forgjeves til ham om disse ting. Alt hva du ber om i Jesu navn skal du få. Oppe på loftet i elevhjemmet er innredd et lite bønnenrom. La ikke det stå tomt, og la ingen dag gå hen uten bønn og lesning av Guds ord. Selv om du ikke har lyst til det, eller føler deg opplagt. Tvert imot nettopp da, for sjelefienden vil fange deg i sitt snedige garn.

Lydighet I løftets tredje punkt lover du lydighet mot dine foresatte. Det synes i løftets stund å være lett og selvfølgelig. Men det går nok ikke lang tid før du prøves nettopp her. Her kommer nemlig de mange små ting inn, ting som du kanskje ikke i øyeblikket forstår og tar som urimelighet og pirkeri. Senere i livet, ikke minst når en selv blir stilt på ansvarlige poster, forstår en det gjerne bedre. Da blir det som regel også noe å angre på. Ta det derfor fra begynnelsen samvittighetsfullt med dette punkt. Vi kan i det hele ikke tenke oss en diakon uten lydighetens ånd. En diakon må være lojal og kunne underordne seg i alle ting. Det er en del av diakonsinnet, og først da kan en bli skikket til selv en gang å bli

satt i overordnet stilling. En diakon må derfor vite at det er noe som heter disiplin. Han må beflitte seg på orden og høflighet. Øvelse i disiplin har en veldig oppdragende betydning og er en absolutt nødvendig del av diakonutdannelsen. Virkelig disiplin er nemlig ikke en mekanisk eller slavisk servilitet, ikke en frukt av frykt og blind underkastelse. Den virkelige disiplin har sin grunn i personligheten og er et spørsmål om kultur. Derfor kan disiplin bare forstås og øves av frie, ansvarsbevisste mennesker. I dette lys må en også betrakte det som kalles *husordenen*.

Husordenens mange regler og bestemmelser har selvfølgelig også sin rent praktiske betydning. På et sted hvor mange bor sammen, må det herske orden, om ikke samliv og samarbeid skal bli unødig vanskeliggjort. Der hvor det ikke er orden, der blir det forvirring.

Husorden

Under dette tredje punkt vil vi også understreke løftet om troskap mot vår evangelisk-lutherske kirke. Enhver som går inn som elev ved Det norske Diakonhjem, må være klar over at han går inn ved en anstalt som ønsker å tjene vår norske folkekirke på denne kirkes tros- og bekjennelsesgrunnlag. En får stundom forespørsler fra slike som står utenfor vår kirke, og de har kanskje litt vanskelig for å forstå at det må være så. Ved litt nærmere ettertanke vil en nok innrømme riktigheten av dette, for heri ligger jo ingen underkjennelse av andres kristendom eller noen slags intolleranse. Men Diakonhjemmet har rett til å kreve samsvar på dette punkt hos alle dem som nytter den utdanning det byr. Dette blir enda klarere når en tenker på at utdannelsen sikter på den videre tjeneste gjennom et helt liv. Diakonhjemmet har alltid sett det som en

Vår kirke

oppgave å utdanne tjenere for den norske kirke, og da er det jo klart at disse tjenere må dele sin kirkes tro og bekjennelse. De klare linjer her er av stor betydning også for diakonen selv. Uten denne klarhet vil en stå overfor både indre og ytre vansker og gå med en stadig splid i samvittigheten, en følelse av usannhet og halvhøhet som i det lange løp er farlig på mange vis.

For sikkerhets skyld føyer vi til at det heller ikke bare dreier seg om en ytre og formell tilslutning til vår kirke, men en bevisst og hjertelig hengivelse til den. Bare det kan gi en full moralsk og kristelig rett til å gå inn i dens tjeneste og ete dens brød. Derfor må diakonen alt i sin elevtid søke kontakt med menigheten. Bare gjennom den knyttes han til kirken. Menigheten er Guds eget skaperverk, virket og satt inn i verden ved hans egen Hellige Ånd (Ap. gj. 2). I det forunderlige samspill som på mange måter rår innenfor Guds rike, har den enkelte noe å gi menigheten, og menigheten har noe å gi den enkelte. Vi nevner spesielt deltagelsen i menighetens gudstjeneste, søndagsskole og ungdomsarbeid. Alle vi som bor innenfor Diakonhjemmets område, tilhører Ris menighet, og denne menighet burde på forskjellig måte merke at den hadde en stor flokk troende unge menn som villig stilte seg til tjeneste.

Gjennom en sådan tjeneste vil kjærligheten vekkes til den kirke som no gjennom ni hundre år har gjort sin gjerning i vårt folk. I gode og onde dager har den fått være med å bygge Guds rike opp i Norge.

UTDANNELSEN

Selve utdannelsen faller no etter tre linjer: den praktiske, den teoretiske og den oppdragende.

Som før nevnt var det fra begynnelsen i den kristne kirke ikke tale om noen spesiell utdanning. Det var nådegavene som bar også denne gjerning innen menigheten. Men i dag er jo forholdene ganske annerledes. Selv om nådegavene fremdeles må være med og danne grunnlaget, så er livet på mange måter blitt så mye mer sammensatt, og dermed også oppgavene, at det også kreves en mer spesiell dyktiggjørelse. Vi må fremdeles holde fast ved at til diakon kan en ikke egentlig utdannes. Det henger sammen med hva før er sagt om diakonien som en kallsgjerning. Bare Gud kan danne diakonen. Men utdannelsen skal hjelpe en til å gjøre gjerningen på den best mulige måten og etter de krav som vår egen tid stiller til oss.

Da diakoni er Jesu henders embete, ligger det nær å stanse opp ved den praktiske Praktisk linjen først. Den kan selvfølgelig trekkes opp på forskjellig måte. Her hos oss har utviklingen helt fra begynnelsen ført til samling om sykepleien som grunnlag for den praktiske utdanning. Vi er riktignok vant til å betrakte sykepleien som kvinnens område først og fremst. Og det er jo også klart at de kvinnelige egenskaper ligger særlig godt til rette for sykepleien.

Vi kan bare tenke på den moderlige ømhet og den milde hånd. Men det er dog spesielle sykdommer som uten tvil ligger bedre til rette for mannen. Likesom de egenskaper det først og fremst spørres etter, må være virket av Guds Ånd, og derfor må de være å finne både hos den kristne mann og den kristne kvinne. I ethvert fall må diakonen i sykepleien aldri kopiere sin kvinnelige kollega. Gjennom ham skal tvert imot den mannlige egenart komme til sin rett i sykepleien. *Vi må ikke få feminine diakoner*, men diakoner som i sannhet er menn, menn med både hjertelag og mildhet. Er vi oppmerksom på dette, så finnes det neppe bedre praktisk utdannelsesmiddel enn nettopp sykepleien. En oppdrags til nøyaktighet og prøves i troskap og tjenersinn. En lærer tålmodets og utholdenhetens vanskelige kunst, og en får menneskekunnskap, for bare å nevne noen enkelte ting.

I utdannelsesstiden er altså sykepleien først og fremst et *middel*. Selve diakongjerningen omfatter et betydelig større område enn sykepleien, og det er for så vidt slett ikke sikkert at diakonen får sitt livs virke innen sykepleien i egentlig forstand. Men den praktiske opplæring, og den oppdragelse han gjennom sykepleien har fått, vil alltid komme til nytte, hvor han så får sin plass innenfor den mannlige diakonis

Sjelesorg ganske store virkeområde. Glem heller ikke i elevtiden den *åndelige* side ved sykepleien. Kristensinn og diakonsinn må prege arbeidet. Det må gjøres så godt som mulig og være et vitnesbyrd i seg selv. Men vær også rede i tide og utide til å øve *sjelesorg* (2 Tim. 4, 2). Sjelesorgen må helt fra begynnelsen gå inn som et selvfølgelig ledd i diakongjerningen, og en trenger for gjerningen

senere den oppøving og erfaring som en kan tilegne seg i elevtiden, også på dette punkt. Les for den syke, be for ham, syng for ham, og i tilfelle, gjør dine foresatte oppmerksom på dem som trenger særlig hjelp.

Med det samme nevner vi *taushetsplikten*. Den gjelder absolutt overfor Taushetsplikt den enkelte. Bare forvissning om sådan taushetsplikt skaper den nødvendige tillit. Men det gjelder også overfor den anstalt en arbeider ved. En plikter å være oppmerksom på det når en ferdes utenfor anstalten. Det er noe som heter anstaltens ære. Denne taushetsplikt må gå en i blodet akkurat som aseptikken.

Således krever også sykepleien av sin utøver at han går helt inn for den, gir seg selv og sitt beste i den. Er en tro i smått, så vil en også bli tro i stort. Dette gjelder i det praktiske arbeid på våre egne sykehus, og det gjelder ikke mindre på våre utposter, hvor en gjennomgår enkelte av sykepleiens spesialiteter. Som elev må en da blant annet aldri glemme det ansvar en står i overfor sin anstalt. Han representerer den og sin gjerning, er med å vinne den nye venner eller nye motstandere. Glem ikke at du er Kristi brev, og glem ikke at du også skal være et brev, et anbefalingsbrev for den mannlige diakoni.

Den teoretiske undervisning omfatter en rekke fag som vi kan dele inn i tre grupper. Den ene gruppen omfatter fag av mer almen art og med almendannende karakter, som norsk og historie med flere. For ethvert arbeid i livet gjelder det å ha almendannelsen i orden, også den skal komme gjerningen til gode. Den andre gruppen omfatter medisinske fag. Det blir selvfølgelig ingen læger ut av det. Diakonen må i det hele aldri innlate seg på kvaksal-

Teoretisk

veri. Men visse elementære kunnskaper også på dette område er jo av naturlige grunner nødvendig. Den tredje gruppe endelig omfatter fag av kirkelig og teologisk art, fag som tros lære, bibellære, diakoni m. m. En diakon skal være villig til å tjene, men til tjenesten hører også, som før nevnt, den oppgave å veglede andre i sjelesorg og ellers i mange forskjellige forhold. Derfor trenger han åndelig innsikt, så han så langt det blir ham gitt, kan være enhver situasjon voksen. Ta derfor også den teoretiske opplæring alvorlig. Selv om nok en blott og bar yrkesopplæring er tilstrekkelig til å skaffe et levebrød, så glem heller ikke her diakonen. Diakonen skal dannes ved et samspill mellom det praktiske og teoretiske. En lærer aldri for mye og bør nytte alle anledninger helt ut. Selvfølgelig blir den kunnskap en kan gi i et sådant kort kurs, bare en smakebit, og derfor må den ikke gjøre hovmodig og oppblåst. Sokrates sa: den sanne visdom er å vite at en intet vet. Men der hvor den blir tilegnet på en personlig måte, i ydmykhet og takknemlighet, der løfter den både mannen og gjerningen.

Oppdragelsen Den tredje linjen kalte vi den oppdragende. Denne må jo i ett og alt følge de to andre. Uten den indre dannelse og oppdragelse er all ytre dyktiggjørelse unyttig. Under denne oppdragelse er diakonen ikke bare i sin ferd på anstalten og mellom brødre, men også utenfor og mellom andre mennesker. Han må alltid være seg bevisst at hvor han er, og hva han er, så er han diakon. Han skal være, som en har sagt: bare diakon. Denne siden ved utdannelsen henger jo nøye sammen med det arbeid med seg selv og den selvtukt som før er omtalt og er vel, når alt kommer til alt, den mest betydningsfulle del av hele diakonutdannelsen.

Endelig nevner vi under dette avsnitt spørsmålet om *fritiden*. Med den novæ- Fritiden rende arbeidsordning blir det atskillig fritid, og den må utnyttes på en fornuftig måte. Det vil f. eks. være naturlig i fritiden å søke kontakt også med mennesker utenfor anstalten, både gjennom oppbyggelig samvær og selskaperlig samvær, selv om en også her først har plikter mot sine egne, dvs. sitt eget samfunn her på Diakonhjemmet. Andre ting kan også nevnes. Bruk tiden til lesning og suppler gjennom den dine kunnskaper. I vårt bibliotek har vi atskillige gode bøker, både av faglig og litterær art. Spesielt minner vi om det vi har av litteratur innenfor vårt eget område: diakonien. Det burde være en æressak å tilegne seg de kunnskaper her som en fikk høve til. Vi nevner også verdien av biografisk lesning. Det gir mye både for hjerte og hjerne å lese om disse mange menn og kvinner som Gud har fått bruke til å fremme sitt verk, både ute og hjemme. Det er trosstyrkende og inspirerende. Har du en spesiell interesse, så dyrk den, f. eks. musikken. Har du et svakt punkt i din viten, så arbeid med det. Og så nevner vi en kanskje liten, men likevel ikke helt betydningsløs praktisk ting som skrivning. Det er av stor betydning for en diakon å ha en pen og tydelig håndskrift, og litt fritidsarbeid med denne kunst vil sjelden være bortkastet. Glem heller ikke betydningen av legemlig mosjon. Det er nødvendig å være oppmerksom her når en har mye innarbeid. Vi har jo også Guds herlige natur like utenfor stuedøren.

Det sier seg selv at all fritidsbeskjeftigelse *aldri* må skje på bekostning av det egentlige og daglige arbeid. Men gjør en det samvittighetsfullt og med flid, så kan en også med god samvittighet bruke fritiden sin.

VIGSELEN

Som et mellomledd mellom elevtiden og selve diakontjenesten står diakonvigselen.

Alt de første diakoner mottok, som før nevnt, en sådan vigsel. Den fant sted under håndspåleggelse og bønn. Denne høytidelige handling har ingen sakramental karakter. Det har jo heller ikke ordinasjonen etter vår evangelisk-lutherske bekjennelse. Handlingen er mer å betrakte som en høytidelig stadfestelse på kallet og skal være et uttrykk for diakonen som en tjener i Herrens menighet. Det er kirken som gir ham sin signing for gjerningen og minner ham om løftene som alltid skal følge ham og som ikke kan svikte. Minnet om vigselsdagen skal derfor være med og gi diakonen frimodighet og bevissthet om hans høye kall. Han må alltid huske at først og fremst er han Herrens tjener, sendebud i Kristi sted, Kristi brev til menneskene. Han er satt som den der skal ha omsorg for de syke, lidende og trengende. Herunder må han ikke glemme omsorgen for sjelene. Det er jo her diakonien skal sette inn til forskjell fra filantropi og humanitet. Diakonen skal være sjelesørger i sin gjerning. Det vil ikke si at han nettopp skal preke og vitne med sin munn bestandig. Enhver har også her sin nådegave. Men omsorgen for sjelene må dog alltid danne som en undertone i all hans gjerning, således at hans gang blant menneskene og hans gjerning blant dem i seg selv kan bli et vitnesbyrd. Det er ikke først

og fremst det han gjør, det kommer an på, men *hvordan* han gjør det. Framfor alt må hans gjerning ikke bare bli et yrke, han må ikke selv bare bli en funksjonær, men en tjener som er helt klar over sitt kall og sin oppgave.

Da blir det også naturlig for ham under alle forhold å betrakte seg som I menigheten menighetens tjener. Ikke bare når han står i menighetens tjeneste, direkte, men også ellers, ved anstalter og i organisasjoner, vet han seg å være menighetens tjener, en representant for kirken, dens forlengede arm, dens brobygger. Det er da også en selvfølge at diakonen der hvor han har sin gjerning, søker kontakt med den lokale menighet. Derved vil han selv få utløsning for sin kristelige aktivitet, slik som han alltid vil ha trang til det utenom sitt egentlige kallsarbeid. Det vil utvikle hans menighetsbevissthet og ansvar og gjøre ham skikket til, om så er, en gang å ta sin plass i menigheten selv.

Diakonløftet virker forpliktende. Sammen med diakonmerket stiller det diakonen under ansvaret både overfor Gud og mennesker. En rømmer ikke fra dette løfte uten å ta skade på sin karakter, både som kristen og menneske. En «mister sitt ansikt», som kineserne sier. Men så skal en også stadig minnes om *Guds* løfter som ikke svikter, men følger den trofaste diakon i all hans gjerning. Diakonløftet gir et fast stade i *Guds* løfter og et fast stade i den kirke og menighet hvis tjener en er.

FERDIG DIAKON

Når du ved inngangen til diakonutdannelsen tenker framover på de fem årene, synes du visst det er en veldig lang tid. Men får du være frisk, og gjør du ditt arbeid med flid og interesse, så går tiden utrolig fort. Iallfall synes du det når dagen kommer at du kan tre ut i livet som ferdig diakon.

Eksamen Du har gjennomgått en eksamen, den skal være som en belønning for alt strevet og kvalifiserer altså for arbeidet. Kanskje den ikke ble fullt så god som du hadde tenkt, og du er litt skuffet. Det er jo så at en eksamen følges både av hell og uhell. Eller kanskje du endog har litt for gode tanker om dine kunnskaper på et bestemt punkt, ja, endog synes deg urettferdig behandlet. Det er til ubotelig skade for deg selv om du forlater anstalten med noen slags bitterhet i hjertet. Ha den tillit til dine foresatte at de alltid søker å handle som ansvarlige menn også i dette stykke. Og glem ikke at i livet spørres det likevel mer etter de personlige egenskaper enn etter karakterer på et stykke papir. Disse siste betyr iallfall bare noe når det her er samsvar til stede.

Søke post Så kommer den dagen du skal begynne å søke. Du har vel som regel dine bestemte ønsker og synes kanskje å ha bestemte evner også som drar samme vegen. Men akkurat der synes det stengt, og du må nøye deg med et annet arbeid. Da gjelder det å ha tillit til Gud og være seg sitt

tjenerkall bevisst. Er du virkelig hans tjener, så disponerer også han over deg og kan sette deg der han vil, selv om ikke det er nettopp der du selv vil. Hvis så Gud virkelig har eslet deg en bestemt oppgave, så vil han nok også finne en anledning til å sette deg der. Det gjelder i ventetiden å være tålmodig og tro, så kan du nettopp gjennom ventetiden dyktiggjøres og modnes for oppgaven. Det kan også være sunt for vår menneskenatur å begynne nedenfra. Det legger grunnlaget for en sunn og god utvikling og vekst.

For tiden, og antagelig noen år framover, er det iallfall lett å få noe å gjøre for de ferdige diakoner. Det skal vi være takknemlig for, det viser jo at diakonutdannelsen virkelig fyller et behov. Men det gir også et stort ansvar. Det går f. eks. ikke an å søke en stilling, få den, og så plutselig si den fra seg, fordi noe enda bedre dukker opp. Det gir inntrykk av upålitelighet, og en diakon må ikke virke upålitelig. Han må være en mann en kan stole på. Såpass selv-tukt og disiplin må han vise. La meg også her nevne at går en først inn i en stilling, så bør en også være trofast der en tid. Gjesteroller blir det som regel lite ut av. En må ikke la den første, den beste motgang og skuffelse ta motet fra seg. Motgang og skuffelser unngår vi i det hele ikke i livet, hvor vi enn er, og hvor ideelt vi enn har det. *Og så er det i prøvens stund det skal vise seg hva slags stoff vi er av.*

En unngår nok best de mange skjær og vansker når en på forhånd søker råd hos dem med større erfaring, og *framfor alt ber om Guds ledelse og visdom.*

Det hender at diakoner som er kommet ut i selvstendig arbeid, Standsbevissthet gjerne vil skjule at de er diakoner. Det kan selvfølgelig ha forskjellige årsaker. Undertiden kan det bare

være den ting at de vil unngå å bli stillet spørsmål om hva diakoni og diakonutdannelse er for noe. Altså en slags åndelig lathet. Slike diakoner er dårlige representanter for sin sak og sin stand. En diakon må alltid være villig til å gi de nødvendige opplysninger, og han må gi nøkterne og riktige opplysninger. Har han kjærlighet til gjerningen og til sin utdannelsesanstalt, vil han trekke fram de positive, lyse sider og ta gjerningen og anstalten i forsvar. På den måten kan en få lykke til å fjerne atskillige misforståelser og kanskje vinne nye venner for diakonien. På den annen side skal han ha åpne øyne for den kritikk som rettes både mot diakonene og den institusjon de er utgått fra. Det kan være ting en slik får høre, som det kan være av interesse å bringe til rette vedkommendes kunnskap. Den utenforstående har jo ofte lettere for å se det skjeve og skakke enn den som selv står midt i det. En kan også komme i samtale med unge menn som på den måten får sitt første kjennskap til diakongjerningen. På den måten kan Guds kall komme gjennom deg. Men så bør også en diakon være våken når det gjelder å anbefale eller påskynde en sådan ung mann. Har han ikke de forutsetninger som kreves, må en ikke gi ham en god anbefaling bare for å være snill og hyggelig mot ham. Da må en søke å avlede hans tanker fra gjerningen og overbevise ham om at han ikke høver for den. Derved gjør du både diakonstanden og vedkommende selv, ikke minst, en stor tjeneste.

Når det gjelder diakonien og vår utdannelsesanstalt har enhver diakon rett og plikt til i god forstand å være stolt av den, og da vil det bli naturlig for ham å søke opparbeidet den standsbevissthet som er både god og nødvendig.

La oss prøve å tegne et bilde av idealdiakonen. — Enhver diakon må Idealdiakonen ønske å likne ham. Det behøver slett ikke bare bli ønskedrømmer, gå bare den rette vegen, så gir Gud nåde og kraft til det.

For det første må altså diakonen være *en kristen*. Også etter det som er sagt før, er vi klar over at dette er selve grunnlaget. Likevel viser erfaringen at det er nødvendig å minne om det stadig på nytt. Vi som er beskjeftiget innenfor diakonien, hører og ser en hel del til alt som angår diakonenes liv og arbeid, og på en eller annen måte føres en alltid tilbake til diakonenes personlige liv. Der ligger som regel forklaringen både til det som er godt og ondt. Det er ikke tilstrekkelig teoretisk å erkjenne diakoniens kristelige egenart. Diakonen må selv personlig tilegne seg den. Det er jo ikke diakonien som skal bære diakonen, men det er Gud som gjennom diakonen vil øve diakoni.

Dernest venter vi å finne litt av virkelig *tjenersinn* hos diakonen. Vi har før understreket dette, men nevner det igjen, fordi det hører med til idealbildet. Det henger også nøye sammen med første punkt. Diakonen skal være en slags spesialist i tjenestens gjerning. På bakgrunn av alt som har ført ham inn i tjenesten, har vi rett til å vente at han tar sitt kall alvorlig, og at han til enhver tid er villig til å gå inn under alle kallets konsekvenser, villig til virkelig å tjene der Gud har satt ham. Da er han ikke diakon bare i arbeidstiden, men også utenfor den og mellom alle mennesker.

Videre krever vi at han *kan sitt arbeid* og viser flid og samvittighetsfullhet i det. Diakonen har i menigheten mange oppgaver, også mange som selvfølgelig

like godt kan gjøres av andre. Men der hvor det gjelder Jesu henders embete har han et felt hvor han er spesielt sakkyndig, og der må han yte sitt beste. Det er da f. eks. klart at han ikke kan slå seg til ro bare med den utdanning han en gang har fått. Det er bare grunnlaget for en utdanning som aldri må høre opp. Det er nødvendig både for diakonen og hans gjerning at han stadig arbeider på sin egen dyktiggjørelse. Det er også greitt at enhver diakon i sin stilling vil ha behov for en *spesiell* innsikt og kunnskap som angår nettopp hans arbeid. Men no er det helt umulig å gi all sådan spesialkunnskap i løpet av en forholdsvis kort utdanningstid. *Det må overlates til hver enkelt diakon å erverve seg den.* I elevtiden gjelder den gamle, pedagogiske regel: ikke mangt, men mye.

På det grunnlag diakonen gjennom utdannelsen har fått, skulde han ha forutsetninger for en sådan videreutdanning av seg selv. Og den er både en oppgave og en plikt, ja, skulde være en interessant oppgave og en kjær plikt. Her er mange muligheter som det gjelder å utnytte. Og så får en leve livet og gjøre gjerningen med åpne sanser.

Enno et krav av mer prinsipiell art. Diakonen må ha litt av *evnen til å samarbeide*. Det er virkelig noe som heter samarbeidets kunst. Dårlig samarbeid virker nedbrytende og forstemmende til alle sider, mens et godt samarbeid er med å bære gjerningen både i gode og onde dager. Vi behøver ikke si mer om den ting. Derimot er det nettopp nødvendig stadig å minne seg selv om det, så en er villig til å føye seg inn i den store sammenheng. Vår individualisme, våre særlige karaktertrekk, prestisjeomsyn og annet må ikke få ødelegge samarbeidet til vanære for Guds navn. I samarbeidets skole skal vi slipes, dannes, vokse

fram til harmoniske kristenmennesker. Der hvor samarbeidets ånd ikke rår, knirker det ustanselig, og hver dag blir en plage i stedet for en glede.

Til sist nevner vi noen mer *personlige ting*. Vi venter at diakonen viser det vi kaller alminnelig oppdragelse, høflighet og lojalitet. Det kan synes uvesentlig, men er det ikke. Det betyr tvert imot mer enn kanskje de fleste tenker over. Men høfligheten og lojaliteten må ikke bevirke det vi populært kaller kryperi. Da blir det hele bare en form for mindreverdighet. Det er ingen grunn for diakonen til mindreverdighet. Har han grunnlaget i orden, kan han med løftet hode gå til sin gjerning. Den er nødvendig og stor og ekte kristelig, villet i menigheten av Herren selv. Men på den annen side er det heller ingen grunn til, skal vi si, «oververdighet», hovmod, overlegenhet, snobberi. Det hender at mindreverdigheten redder seg ved flukt inn i «oververdigheten». Det gjør saken bare enda verre og virker forlorent, ja, motbydelig. Vi kan nok med full grunn be: Fri oss fra dette, kjære Herre Gud! Jeg tror vi kan sette som en alminnelig, god regel: Vær enkel og naturlig, vær deg selv.

SYNSPUNKTER

I følge sakens natur er altså diakonens gjerning først og fremst samlet om det som vi har kalt håndens tjeneste. Det vil være klart for enhver kristen, og forhåpentlig også etter framstillingen i denne bok, at denne tjeneste ikke på noen måte er ringere enn all annen tjeneste. Selv om en selvfølgelig må si at det primære i alt kristelig arbeid er Ordets forkynnelse. Men ringere i den alminnelige betydning av Ordet, er ikke håndens tjeneste. Prinsipielt står alle menighetens tjenere i samme stilling overfor Gud, for det Troskap er bare en mellommann, Jesus Kristus. Det det under alt spørres om *er troskapen*. Liknelsen om talentene er her opplysende, og vi har også andre ord i Bibelen som viser hen til det. Enkelt og sant er det uttrykt således i dette verset:

Gjør det lille du kan, legg ditt hjerte deri,
la for Herren det kun være gjort.
Vær så viss på at han skal ei dømme som vi,
blir det spørsmål om stort eller smått.
Se, han selv gjør jo alt, hva betyder det så
om du finnes i rad med de små.

Ordets og håndens tjeneste i menigheten er selvfølgelig ikke skarpt atskilt. Det er ingenting i veien for at diakonen kan forkynne Ordet, om han dertil har nådegave. Blant de sju første diakoner finner vi

også evangelisten Filip. Den mannlige diakonis folkekirkelige karakter vil også naturlig føre diakonen inn i arbeidet der hvor han best kan gjøre seg gjeldende, også gjennom forkynnelsen og vitnesbyrdet.

En hører ofte om forskjellige linjer i diakonarbeidet. Og en kan selvfølgelig Flere linjer tale om slike linjer, rent praktisk kan det ha sin berettigelse. Men så må vi også forstå det riktig, for det kan lett misforstås, f. eks. når vi taler om en kirkelig og en sosial linje i diakonien. Den kirkelige linje er da alt som samler diakonien innenfor den enkelte menighet, direkte, slik at diakonen er engasjert av menigheten og står til ansvar overfor den. Således med klokker- og menighetsdiakon. Vi kan trygt gå så langt å si at dette er en ideell oppgave for diakonen, i fullt samsvar med diakoniens idé. Men det vil ikke si at f. eks. arbeidet ved en offentlig eller privat anstalt ikke er kirkelig. Det sosiale i seg selv behøver nok ikke ha noe med kirke og kristendom å gjøre, direkte. Men hvis en så overfører dette syn på seg selv og sin diakongjerning, da er store farer for hånden. For den ekte diakon forenes alle disse tilsynelatende forskjellige linjer i en stor hovedlinje i bevisstheten om at han overalt først og fremst er Jesu Kristi tjener. Diakonien regner ikke med lover, regler, institusjoner og anstalter. Den regner først og fremst med *personligheter*, kristne personligheter. Når vi her ser bort fra den betydning hver enkelts nådegave har, og ellers andre praktiske ting, Guds ledelse m. v., så spør den rette diakon ikke først og fremst etter *hvor*, men *hvorledes* han skal få gjøre en personlig innsats til Guds ære og menneskenes gagn. Det bør derfor ikke være noen motsigelse i diakonens sinn mellom det vi til daglig kaller den

kirkelige og sosiale linje. Intet enten-eller, men et både-og. Om vi har vår gjerning som menighetsdiakoner, ved sykehus og anstalter til lindring av den mangeartede nød — det avgjørende for oss alle er at vi er rette diakoner, har det rette diakonsinn. En diakon skal, paradoksalt uttrykt, være *bare diakon*.

Motivene Vi kjenner alle ordet om arbeideren som er sin lønn verd. Det gjelder jo også diakonen. En diakon har kristelig og moralsk rett til å kreve levelige vilkår. Han har jo ofte ansvar både for kone og barn. Men derfor må ikke lønnstanken bli det drivende motiv i hans gjerning. Han må ikke bli noen lønsslave og ikke betrakte sin stilling bare som et middel til å klatre stadig høyere opp på lønnsstigen. Det vil hans gjerning lide under, og selv vil han aldri kunne finne seg til rette der hvor han dog stadig vil bli stillet overfor *tjenestens ideal*. Han må derfor stadig fornyes i sitt kall og alltid vite med seg selv at innerst inne er det Kristi kjærlighet som driver ham. Se for øvrig hva som er sagt under avsnittet: Vårt kall.

Vårt mannsideal Vi har før såvidt nevnt de spesielle færemomenter for karakterutviklingen som ligger i diakonarbeidet, og vi har rørt ved noe såpass viktig at vi vil komme litt nærmere inn på det. Det dreier seg nemlig her om intet mindre enn mannsidealets virkeliggjørelse gjennom diakonien. No er det mange mannsidealer, like mange som det er livssyn. Det er det kristne mannsideal som interesserer oss her.

Som kristne er vi klar over at det er ikke «faktene» som skaper mannen. Mannen dannes *innenfra*, og kort sagt på den måte at hans mannlige egenart blir helliget av Guds Ånd. No er vi vant til å betrakte «det

religiøse» som kvinnens spesielle doméne, og atskillige foreteelser kunde tyde på riktigheten herav. Men i virkeligheten gjelder ikke dette, Guds rike kjenner ikke denne forskjell på mann og kvinne. Den forskjellige religiøse mottagelighet er mer tilsynelatende enn egentlig, uten at vi her skal komme nærmere inn på dette. La oss dog nevne et par ting som kan belyse det. I mannens sjel liv er det tanke- og viljesliv som dominerer, mens kvinnen mer lar seg lede av sine følelser. Og nettopp denne egenart skal også mannen finne uttrykk for gjennom diakonien. Det er her i høg grad bruk for den mannlige kraft som mannens refleksjonsevne og logiske sans representerer. Det gjelder ikke bare de store, administrative oppgaver, men også de mange små detaljer som diakonen stadig står overfor i sitt daglige arbeid. Da diakonatets tid var kommet i den kristne menighet, var det menn Gud kalte og vigslet, og tenker vi på diakoniens historie, gjentar det samme seg også der. Vi kan bare nevne menn som Wichern, Fliedner, Löhe og Bodelschwingh — og vår egen Hartvig Halvorsen. Jo, det var rett sett og rett forstått av Gustav Jensen, når han la inn i diakonsangen disse strofene:

Rom nok for ungdom lys og sterk,
 rede for håp fra det høye,
 rom nok for *mannskrafts seige verk*
 om det så ryggen skal bøye.

Diakonien har i sannhet bruk for manns initiativ og manns handlekraft, og det er ingenting i veien for gjennom diakonien å realisere det kristelige mannsideal.

Et annet trekk ved dette ideal er ridderligheten, og la oss med det samme minne om at vårt diakonmerke

er en gammel *ridderordens* merke. I diakoniens verden er det mange muligheter nettopp for ridderligheten. Det ligger i selve tjenestens vesen, som krever ridderlighet til alle sider. Ikke minst mot dem som en skal arbeide sammen med. I det moderne samfunnslivs sammensatte organisme, diakonien innbefattet, arbeider menn og kvinner sammen, ja, det er ingenting i veien for at menn kan få kvinnelige overordnede. Hvis en virkelig er klar over det rette samspill som vi som kristne har rett til å kreve, behøver et sådant forhold ikke gi høve til noen særlige problemer eller komplekser. En går naturlig inn og er seg selv, slik som Gud gir en å være det. Hverken arbeidets art, eller samarbeidets art, må feminisere diakonen. Tvert imot skal hans mannlige særpreg bevares og videre utvikles. Det gjelder det ytre, som i klesdrakt, manérer og opptreden, og det gjelder enn mer i det indre, det gjelder ens ferd og virke blant menneskene. Alene herved skaper en seg respekt og vyrdnad hos pasienter, læger og ellers alle som får med en å gjøre. Alene derved bevarer en selvrespekten og faller ikke i mindreverdighetens fallgrube. Alene derved er det mulig gjennom sitt arbeid å overvinne fordommer og åpne veg for den mannlige diakoni inn til menighetens bevissthet. Ikke minst er det nødvendig for å kunne vinne inn til det tillitsforhold som igjen er nødvendig for å kunne øve sjelesorg. Der ligger i det hele mange muligheter nettopp for *mannen i sjelesorgen*.

DIAKONHJEMMENE

Det er en som har sagt at en menighet består ikke av individer, men av *kristne hjem*. Vi kan godt utvide dette og si at også et folk er bygd opp på hjemmene. Hjemmet er naturgrunnlaget, en samfunnselle av overmåte stor betydning. Men hjemmet er også noe mer, det er villet og forordnet av Gud og skal tjene hans evige lover. Nettopp det gir hjemmet en veldig oppgave og et stort ansvar.

Også diakonhjemmene må gå inn som slike levende seller i menighetens og folkets liv. En behøver ikke bo i slott. I et byggverk er det nemlig mange steiner. Forskjellig form og forskjellig farge, noen synlige, andre skjult. Alle har dog sin spesielle oppgave og er en del av det hele byggverk, og her tenker vi særlig på det byggverk som heter Guds rike, slik som det skal virkeliggjøres i og ved menigheten. Denne oppgave kan derfor bare løses av det kristne hjem, og det skulde være diakonhjemmenes første plikt å finne sin plass i menigheten. Det skjer ved en bevisst tilslutning til den lokale menighet og dens arbeid. Det faste stede i menigheten betyr noe. Sml. 1 Tim. 3, 13. Ut fra dette stede ser en med nye øyne på sin kirke og lever på en ny måte sammen med sitt folk.

Men no er det minst to som bygger hjemmet. Derfor er det nødvendig at diakonen finner en medhjelp som er av samme ånd og sinn og vil det samme som ham. Vi kommer med andre ord inn på det alvorlige

kapitel om valg av ektefelle, og etter det som er sagt foran, er det klart at dette valg bare kan foretas for Guds ansikt. Hertil kommer jo at også hensynet til den personlige lykke krever det. Det er svært alminnelig at diakonene forlover seg alt i elevtiden, og mange er jo i den alder at det ikke kan være noe å si på det. Ikke minst når det gjelder elever kan det da være på sin plass å rå til varsomhet. Ikke hvem som helst er skikket til å være en diakons hustru. Hun må ha sin manns sinn og som han være villig til å gå inn for tjenesten.

Det kunde være atskillig å si om forlovelsestiden, men la oss bare si som noe der forresten gjelder alle, ikke bare diakoner, at forlovelsestiden krever alvor og etisk kraft. Og la oss anføre et ord fra Skriften: *Bare før eders liv således som verdig er for Kristi evangelium* (Fil. 1, 27). For den som villig går inn under dette, blir forlovelsestiden den beste forskole for det diakonhjem som den en gang skal føre inn i, og den legger grunnlag for den personlige lykke som vi alle ønsker for oss selv og den vi er glad i. Denne underordning under evangeliet er forresten nødvendig når det gjelder forholdet til det annet kjønn i det hele. Arbeidsvilkårene både i elevtiden og senere fører med seg at menn og kvinner daglig ferdes sammen. Under alle forhold er det nødvendig å fare varlig og viselig, med takt og skjønnsomhet, naturlig og verdig. Hvis det skjer, blir samarbeid og samliv utviklende og karakterbyggende. Ikke minst skal det komme selve tjenersinnets utvikling til gode.

SAMFUNNET

Vi har alt tidligere sagt noen ord om samfunnet, men ønsker her å føre tanken et stykke videre fram, utover selve elevtiden.

Det er dem som kaller samfunnet et sakrament. Selv om det ikke er det i ordets egentlig forstand, så gir det iallfall uttrykk for den store betydning samfunnet har i kristenlivet. Til to sider. Den enkelte har noe å gi samfunnet, og samfunnet har noe å gi den enkelte. Vi ser det kanskje tydeligst der hvor samfunnet forsømmes. Isolering er roten til alt ondt, og i grunnen finnes det mer eller mindre av isolerings-tendenser hos oss alle. Jeg tenker ikke her på de rent sykelige fenomener som en stundom støter på. Men negativitet, selvsyke og menneskefiendskap, mindre-verdighetskomplekser og andre komplekser, fører lett til isolering. En trekker seg tilbake til sitt eget, inn i seg selv, blir asosial og menneskesky. Det er nødvendig å ta seg i vare her, for en sånn holdning setter snart sitt preg på et menneske, og en unndrar seg selv den styrke og hjelp som ligger i samfunnet og de forpliktelser som dette igjen pålegger enhver. Her, hvor det først og fremst gjelder kristensamfunnet, går det ut over selve kristenlivet. En blir lett skakk-kjørt og ensidig, skuffet og bitter, stundom helt «rar». Vi har atskillige sånne «rare» kristne, også diakoner. Til sist dør kristenlivet helt ut. Flammen greidde ikke trek-

ken fra den kalde verden, den fant ikke ly, ingen varsom hånd som vernet den.

Broderforbundet

Ved siden av selve kristensamfunnet, de helliges samfunn, vil det alltid være naturlig å søke sammen på en særskilt måte etter stands- og kallsinteresser. Alt i Diakonhjemmets opptagelsesbetingelser finner vi i punkt 1 som et av gjerningens formål, «å forene de utdannede diakoner til et *broderforbund*». Broderforbundet er altså den form som diakonenes «særinteresser» har funnet for sin trang til samfunn. Det er selvsagt at Broderforbundet først og fremst er et forbund til pleie av medlemmenes kristenliv og til oppdragelse i tjenersinn og tjenervilje. Dette kommer også tydelig til uttrykk i forbundets egne grunnregler. Men ganske naturlig skal det også såvidt gjørlig ta seg av medlemmenes interesser som diakoner, både økonomisk og på annen måte. Det egentlige formål er i grunnen uttrykt i selve navnet: *Broderforbundet*.

Denne håndboken vilde ha utelatt noe vesentlig om den ikke nyttet høvet til å omtale også Broderforbundet med noen ord. Opptagelsen i forbundet er jo også knyttet til selve diakonvigselen, og allerede dermed er i grunnen Broderforbundets betydning fastslått. En har diskutert forbundets regler og arbeidsmåter, og atskillige forandringer har funnet sted gjennom årene. Men det har ikke forandret noe ved selve saken. Her skal vi ikke gå nærmere inn på Broderforbundets betydning i enkeltheter, men overlater det til den enkeltes overveielser med seg selv og sammen med brødrene. Men idet vi viser tilbake til det som er nevnt om samfunnets betydning, vil vi trekke konsekvensen av alle slike overveielser ved å minne om det ansvar hver enkelt diakon har overfor sitt forbund.

Diakonens holdning overfor Broderforbundet er litt av en prøvestein for ham selv. Vi kunde gripe tilbake til atskillig som alt før er nevnt i denne bok, som klart viser inn til den organiske sammenheng som består mellom diakonens liv og gjerning og Broderforbundets liv og gjerning. Diakonens holdning vil være en prøvestein for hans tjenersinn, f. eks. villigheten til å se bort fra seg selv og gå inn i den større sammenheng, hvor det blir tale om å bære hverandres byrder. En prøvestein for den rette og gode standsbevissthet, og, ikke minst, en prøvestein for styrken av den kristne samfunnsfølelse. Derfor er ikke din holdning overfor Broderforbundet likegyldig. Ditt diakonkall og din diakongjerning er ingen privatsak, men derimot i høyeste grad en personlig sak som samtidig angår alle de andre.

La oss også her ta med et par ord om diakonens forhold til Diakon- Diakonhjemmet hjemmet som den mannlige diakonis moderanstalt her hos oss.

Diakonhjemmet er en selveiende institusjon, hvis formål er å utdanne unge, troende menn til i Kristi kjærlighets ånd å gjøre barmhjertighetens tjeneste. Diakonhjemmet og diakonene står altså ikke i noe eiendomsforhold til hverandre, men en kan si at Diakonhjemmet er til for diakonenes skyld. Til gjengjeld må diakonelevne gi Diakonhjemmet sin tid og kraft for i det hele å sette det i stand til å gi dem en utdanning. Diakonhjemmet driver ikke sitt sykehus med tanke på fortjeneste, men som et ledd i sitt arbeid for diakonutdannelsen. Uten sykehusene og uten elevenes innsats her vilde det ikke være noen diakonutdanning i det hele. Og Gud har brukt Diakonhjemmet og dets menn gjennom mer enn femti

år no til å føre den mannlige diakoni fram i vår kirke og vårt folk. Hver enkelt diakon skylder altså Diakonhjemmet sin utdannelse ikke bare for den gjerning som kallet en gang førte ham inn i, men som også gir ham arbeidsvilkår og det daglige brød.

Dette plikter enhver diakon å være klar over og ta konsekvensen av når det gjelder hans forhold til Diakonhjemmet også i arbeidsårene etter elevtiden. Det er forstemmende å tenke på at det virkelig finnes diakoner som synes å glemme disse enkle fakta. Ingen takknemlighet, ingen kjærlighet, ingen vyrdnad. Men tvert imot likegyldighet og kald kritikk, ja, bitterhet. Diakonhjemmet og de menn som leder dets daglige gjerning, er ikke uten feil og mangler. De kan nok gjøre både feil og lide nederlag, annerledes kan det vel ikke være i denne verden. Men tenk da ikke bare på alle disse feilene, *tenk på dine egne først*. Kanskje er der noe å rette på. Og prøv å se på moderanstalten med litt av den kjærlighet som utholder alt, tror alt, håper alt, tåler alt. La så Diakonhjemmet få merke det, både i ord og gjerning. Det gir glede og frimodighet til den gjerning som slett ikke er så lett bestandig. Derfor er også vi på vår side så takknemlige mot alle dere diakoner som vi vet har gitt Diakonhjemmet en plass i hjertet og som husker det i bønner. La oss be for hverandre, la oss være virkelig en *broderflokk*, som i fellesskap søker å gjøre Guds vilje på den arbeidsmark han har gitt den mannlige diakoni.

Og velkommen til Diakonhjemmet når din veg faller slik. Vi trenger å hjelpe hverandre så godt vi kan med et positivt og villig sinn.

B I B E L O R D

Bør læres utenat

Salme 100, 2: Tjen Herren med glede, kom fram for hans åsyn med jubel.

Matt. 20, 28: Menneskesønnen er ikke kommet for å la seg tjene, men for selv å tjene og gi sitt liv som løsepenger for mange.

Matt. 25, 23: Vel, du gode og tro tjener! Du har vært tro over lite, jeg vil sette deg over meget, gå inn til din Herres glede.

Mark. 10, 43 f.: Den som vil bli stor blant eder, han skal være eders tjener, og den som vil bli den største blant eder, han skal være alles trell.

Luk. 12, 35: La eders lenter være ombundet, og eders lys brennende.

Joh. 13, 16: En tjener er ikke større enn sin Herre, heller ikke en utsending større enn den som har sendt ham.

Joh. 15, 5: Jeg er vintreet, I er grenene, den som blir i meg, og jeg i ham, han bærer megen frukt, for uten meg kan I intet gjøre.

Joh. 15, 16: I har ikke utvalt meg, men jeg har utvalt eder, og jeg har satt eder dertil, at I skal gå ut og bære frukt og eders frukt vedvare, forat Faderen skal gi eder alt hva I ber ham om i mitt navn.

Rom. 12, 11: Vær ikke lunkne i eders iver, vær brennende i ånden, tjen Herren.

Gal. 6, 2: Bær hverandres byrder og oppfyll på den måte Kristi lov.

1 Tess. 5, 24: Han er trofast som har kalt eder, han skal og gjøre det.

2 Tim. 4, 5: Fullfør din tjeneste.

Hebr. 4, 16: La oss derfor tre fram med frimodighet for nådens trone, forat vi kan få miskunn og finne nåde til hjelp i rette tid.

1 Pet. 4, 10 f.: Etter som enhver har fått en nådegave, så tjen hverandre med den som gode husholdere over Guds mangehånde nåde: om noen taler, han tale som Guds ord, om noen tjener i menigheten, han tjene som av den kraft Gud gir, forat Gud må æres i alle ting ved Jesus Kristus, han hvem æren og makten tilhører i all evighet. Amen.

Joh. åp. 3, 8: Jeg vet om dine gjerninger, se, jeg har satt foran deg en åpnet dør, og ingen kan lukke den til, for du har liten styrke, og har dog tatt vare på mitt ord og ikke fornektet mitt navn.

Studer og lær utenat: Luk. 10, 33—37 (Den barmhjertige samaritan), Joh. 13, 1—15 (Fotvaskingen), Ap. gj. 6, 1—7 (De første diakoner kalles), 1 Tim. kap. 3 (Forskrifter for menighetstjenere), Diakonsangen.

TO GODE ORD

Vi kan bare arbeide og gi av det Gud lar oss finne og motta. (Wichern.)

Som arbeidere i vingården er vi ikke vår egen herre. Vi skal stå trofast der *Gud har satt oss*. (Dr. Hoff.)

BETINGELSER

for opptagelse av elever ved Det norske Diakonhjem

(Revidert 1939)

1. Det norske Diakonhjem har til formål å utdanne unge, troende menn til i Kristi kjærlighets ånd å gjøre barmhjertighetens tjeneste blandt syke, lidende og trengende, og å forene dem til et broderforbund.
2. Utdannelsen er så vel praktisk som teoretisk. Den praktiske utdanning består i undervisning og øvelse i sykepleie, dels ved Diakonhjemmets sykehus, dels ved andre sykehus og i privatpleie, og dessuten — så vidt det kan skje — i andre arbeider som det senere livskall forutsetter kjennskap til. Den teoretiske utdanning består i undervisning i bibelkunnskap, kirkehistorie, tros lære, diakoni, sjelesorg, prekenlære, anatomi og fysiologi, maskinskrivning, handelskorrespondanse, bokføring og alminnelige skolefag, samt et fremmed språk (engelsk). Dertil forelesninger i psykiatri og sosiallovgivning. Styret kan for øvrig gjøre forandringer i fagkretsen og bestemmer nærmere tiden for og varigheten av elevenes deltagelse i undervisningen. Denne avsluttes med så vel skriftlig som muntlig prøve.
3. Læretiden er 5 år, hvorav normalt 3 års praktisk utdanning og 2 års teoretisk skole, heri innbefattet en forskole på om lag 3 måneder i begynnelsen av læretiden. For eleven blir inntil 1 år å regne som prøvetid. I denne tid kan forholdet avbrytes når som helst, så vel fra anstaltens som fra elevens side, dog under fornøden hensyntagen. Etter prøvetidens utløp blir eleven, om han finnes skikket, opptatt som fast elev. Omkostningene ved reisen til

— og i tilfelle fra — anstalten, bæres av eleven selv. Elever med særlig gode forkunnskaper kan på ansøknings og etter godkjent prøve ta det teoretiske kursuset på 1 år, mot at den praktiske utdanning fortsetter minst 3 måneder etter endt eksamen. Nevnte prøve avholdes umiddelbart før det teoretiske kursuset begynner.

4. Hvis en fast opptatt elev ønsker å tre ut av Diakonhjemmets tjeneste, kan det skje med 3 måneders varsel. Dog er det hans plikt å rådføre seg med forstanderen før han oppsier elevforholdet. Ved ugrunnet uttredelse av en elev kan anstalten kreve seg godtgjort for hans opphold der.
5. Styret kan med 1 måneds varsel bringe en fast opptatt elev til å fratruke Diakonhjemmets tjeneste dersom eleven blir uskikket til å fortsette på grunn av lengere sykdom, legemlig svakhet, sviktende evne til på en forsvarlig måte å følge med i og utføre det arbeid som elevtiden fører med seg, eller til å gjøre sin gjerning overensstemmende med opptagelsesbetingelsene. Jevnfør punkt 7.

En elev som på disse betingelser forlater Diakonhjemmet, kan bare forlange å få attest for å ha vært elev i det tidsrom det gjelder.

Styret kan fjerne en fast opptatt elev uten noen oppsigelsesfrist, dersom eleven forser seg på en særlig grov måte, eller han tross gjentatt formaning viser ulydighet mot overordnede eller husordenen. Noe vitnesbyrd fra Diakonhjemmet vil han ikke kunne kreve.

Enhver elev som forlater Diakonhjemmet, må selv betale sin hjemreise.

6. Av unge menn som melder seg til anstaltens tjeneste, kreves:
 - a) at de er i besittelse av de ånds- og legemskrefter anstaltens tjeneste forutsetter;
 - b) at de har et alvorlig kristelig sinn og har levd et rettskaffent liv;
 - c) at de er i alderen 18—25 år og har gjennomgått en ungdomsskole, eller fått en i det vesentlige dertil sva-

rende utdannelse. Dog kan styret dispensere fra aldersgrensen oppad;

- d) at de ikke er bundet av sådanne forpliktelser som hindrer dem fra helt å kunne ofre seg for det valte livskall;
- e) at de er i stand til å kunne fortjene sitt brød i et borgerlig livskall, om omstendighetene skulde medføre at de må tre ut av hjemmets tjeneste eller av Broderforbundet.

7. Ved opptagelsen må de erklære:

- a) at de er vår evangelisk-lutherske kirke av hjertet hengitt;
- b) at de med hele sin evne vil ofre seg for arbeidet i anstalten, være lydige mot husordenen og i arbeidet under læretiden ikke bare se en utdannelse til et framtidig livskall, men et arbeid i Guds rikes tjeneste, hvori de skal tjene med troskap;
- c) at de vil finne seg i de forandringer i Diakonhjemmets betingelser for diakonelever som styret måtte bestemme.

8. Søknad om opptagelse stiles til Diakonhjemmets styre og sendes til forstanderen. Den må ledsages av følgende opplysninger:

- a) en egenhendig avfattet oversikt over ansøkerens tidligere livsførelse med underretning om foreldrenes navn og livsopphold, om ansøkerens alder, skole- og læreår, samt om de grunner som har beveget ham til å velge diakongjernen;
- b) dåps- og konfirmasjonsattest, samt skolevitnesbyrd;
- c) vitnesbyrd fra prest og kjente, kristelige menn om antagelig skikkethet for diakongjernen, om karakter og alvorlig kristelig sinn og livsvandel. Disse under c nevnte vitnesbyrd leveres av attestutstederne i lukkede konvolutter;
- d) vitnesbyrd fra læge, skrevet på skjema som fås ved henvendelse til Diakonhjemmets forstander.

9. Etter endt læretid opptas eleven — etter avleggelse av løfte om å tjene vår kirke med troskap — i De norske diakoners broderforbund. Dog forbeholder Diakonhjemmet seg rett til om nødvendig å beholde en diakon i hjemmets direkte tjeneste også etter læretidens utløp ytterligere ett år, mot en av hjemmets styre bestemt lønn. Videre forbliven i hjemmets tjeneste utover dette beror på fri overenskomst mellom hjemmet og diakonen.

10. Når en diakon er løst fra sin direkte tjeneste i hjemmet, står det ham fritt for å gå over i hvilken som helst stilling, hvori han kalles til å øve kristelig barmhjertighetsgjerning overfor legemlig eller åndelig lidende. Innen han etter endt elevtid søker en sådan stilling, skal han rådføre seg med hjemmets forstander.

Forbindelsen med Broderforbundet medfører for ham framtidig rett til å komme i betraktning ved besettelse av de poster hvortil Diakonhjemmets bistand påkalles. Forbindelsen med hjemmet vedlikeholdes ved korrespondanse med dette og ved forstanderens besøk på de forskjellige arbeidsmarker. Enhver økonomisk forbindelse med Diakonhjemmet opphører selvfølgelig ved overgangen til selvstendig arbeidsstilling.

En elev kan være syk inntil 14 dager tilsammenlagt i et arbeidsår uten å ta denne tid igjen. Varer sykdommen ut over 14 dager, må denne overskytende tid tas igjen. Militærtjeneste går av elevens egen tid og må tas igjen når den faller i den praktiske del av utdannelsen. Det er derfor ønskelig at ansøkeren om mulig har avtjent sin verneplikt på forhånd. (En henvender seg i tilfelle til lensmannen på landet og politiet i byene.)

Ved ankomsten til Diakonhjemmet må eleven innbetale kr. 200.00. For dette beløp har eleven fritt opphold og fri undervisning i de fem år. Elever som slutter i prøvetiden, får beløpet tilbake med fradrag av godtgjørelse for forskolen. Denne godtgjørelse beregnes på grunnlag av dagens kostøre. Slutter eleven senere, får han intet igjen.

De løfter som er nevnt i opptagelsesbetingelsenes §§ 7 og 9, blir avlagt således:

- A. Ved overgangen fra prøveelev til *fast* elev som svar — under håndslag — på følgende spørsmål:
1. Er det med din fri vilje at du inngår i vårt diakonhjems tjeneste, og vedtar du de forelagte betingelser?
 2. Vil du ved Guds nåde gjennom bønn og et selvfornek-tende liv i Jesu Kristi etterfølgelse søke å vinne det rette diakonsinn?
 3. Vil du, så lenge du står i Diakonhjemmets tjeneste, gjøre din gjerning i villig lydighet mot dine foresatte, og legge vinn på å utdannes til en rett Kristi tjener, som arbeider for Guds rike og menneskenes sanne gagn, i troskap mot vår evangelisk-lutherske kirke?
- B. Etter endt utdanning under *innvielse til diakon* i en kirke som svar på følgende spørsmål:
1. Vil du være Herrens og menighetens tjener blant de syke, lidende og trengende?
 2. Vil du gjøre din gjerning til Guds ære og i troskap mot vår kirke, og dertil søke din kraft hos vår Herre Jesus Kristus?

Det norske Diakonhjem
Skolenes hovedbibliotek